

3. Litvinova, V.O. (2011), "The problems of classification of factors of competitiveness of production", *Scientific Bulletin of Uzhgorod University. The economic series*, issue 33, part 2, pp. 165-171.
4. Mytsiuk, S.V. (2007), "The competitiveness of domestic products: problems and prospects", Degree of Cand. Sc. (Econ.), 08.00.01, Kyiv, 196 p.
5. Savchuk-Polishhuk, T.O. (2004), "Engineering product competitiveness in foreign markets", Thesis abstract for Cand. Sc. (Econ.), 08.05.01, Doneck, 24 p.
6. Feofanov, O.A. (1974), *SSHA: Reklama i obwestvo* [USA: Advertising and society], Mysl, Moscow, Russia, 107 p.
7. Khimicheva, H.I., Chayka, Yu.V. and Khimych, V.I. (2009), "Development evaluation of competitiveness of production product of shoes ", *Visnyk KNUTD*, no. 3, pp. 165-169.
8. Shteyn, O.I. (2008), "Integrated assessment of the competitiveness of enterprises", *Visnyk SevDTU. Ekonomika y finansy: zb. nauk. pr.*, pp. 218-223.

УДК 338.984

Лелюк Ю.В.,
аспірант

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ «ІНВЕСТИЦІЇ У СФЕРУ КУЛЬТУРИ – УСПІШНЕ МАЙБУТНЄ НАЦІЇ» ЯК ПЕРЕДУМОВА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ НА СЕЛІ

Lelyuk Yu.V.,
graduate student

National Academy of Supervisory Frame of Culture and Arts

IMPLEMENTATION OF THE PROJECT "INVESTMENTS INTO THE SPHERE OF CULTURE – THE SUCCESSFUL FUTURE OF THE NATION" AS THE PREREQUISITE OF STAFFING PROVISION OF CULTURAL INSTITUTIONS IN THE VILLAGE

Постановка проблеми. Заклади культури у сільській місцевості є невід'ємною складовою культурного розвитку. Упродовж останнього десятиліття сільська культура втратила не лише відповідне місце серед пріоритетів державної політики, а й зазнала руйнування цілісної мережі культурних установ. Існуюча у сільській місцевості соціокультурна ситуація вимагає нових політичних підходів, програм, проектів і механізмів їхньої реалізації. Сьогодні, як ніколи, особливої уваги з боку держави, органів місцевого самоврядування та всього суспільства потребує діяльність, спрямована на збереження і розвиток технічного стану будівель закладів культури у сільській місцевості, забезпечення достойного рівня комфортності для персоналу та відвідувачів закладу. Адже, згідно із статистичними даними станом на 1 січня 2014 року, більша частина з них потребують капітального ремонту (клуби, будинки культури – 40,2 %, бібліотеки – 22,9 %, кіноустановки – 19,2 %) або знаходяться у аварійному стані (клуби, будинки культури – 4,5 %, бібліотеки – 1,2 %, кіноустановки – 1,2 %) [6]. Всі ці несприятливі тенденції негативно відображаються на кадровому забезпеченні закладів культури сільської місцевості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження, спрямовані на розв'язання проблем сфери культури у сільській місцевості відображені у працях таких провідних вітчизняних фахівців, як Н. Байло [1], Л. Бондаренко [2], М. Ступень [5], В. Черба [7], Г. Черевко [8]. А також у державних програмах – «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [4], «Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року» [3].

Проте, проблема реконструкції закладів культури сільської місцевості у зазначених працях розвивається здебільшого фрагментарно. Наукове дослідження, результати якого покладено в основу даної статті, проведено в рамках науково-дослідних робіт і передбачає практичний аспект застосування.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування проекту «Інвестиції у сферу культури – успішне майбутнє нації» як передумови розвитку кадрового забезпечення закладів

культури на селі. Досягнення сформульованої мети статті передбачає необхідність вирішення таких завдань:

- визначити та проаналізувати етапи програми;
- проаналізувати інвестиції у реконструкцію будинку культури за періодами;
- розрахувати експлуатаційну вартість по роках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Культура — це складна цілісність, яка включає в себе знання, вірування, мистецтво, мораль, закони, звичаї, здібності і звички, що набуваються і досягаються людиною як членом суспільства. Заклади культури у сільській місцевості виступають основним осередком для здійснення культурно-просвітницької діяльності. Для надання якісних послуг всім верствам населення (особливо дітям та юнакам), будівля закладу культури повинна відповідати вимогам сьогодення. Важливо відзначити необхідність покращення умов у осінньо-зимовий період (це стосується температурного режиму, що не відповідає нормам). Така ситуація потребує здійснення комплексу заходів, спрямованих на проведення робіт по реконструкції приміщень закладів культури у сільській місцевості, створивши належні умови для реалізації їх функцій.

З метою необхідності підтримки закладів культури, підвищення ефективності їх роботи та модернізації діяльності нами розроблено проект розвитку: «Інвестиції у сферу культури – успішне майбутнє нації» (рис. 1).

Рис. 1. Алгоритм реалізації державного проекту соціально-економічного та культурного розвитку закладів культури у сільській місцевості на 2016–2020 роки

Джерело: складено автором

Проект передбачає розрахунок капітального ремонту закладу культури у сільській місцевості, який відображає практичний аспект застосування. Наступні розрахунки капітального ремонту здійснені на основі середньостатистичного будинку культури сільської місцевості, переважна більшість з яких побудована у період 1890–1985 роки. Зазвичай, це одноповерхова будівля, загальна площа якої сягає, в середньому, близько 400 м² (фойє – 50 м², глядацька зала на 100–150 місць – 150 м², сцена – 30 м², кімната для занять – 50 м², кабінет директора – 15 м², побутові приміщення – 40 м²) та

приєднане приміщення бібліотеки – 65 м². Проект передбачає здійснення реконструкції закладів культури у два етапи (рис. 1). Необхідно наголосити також на тому, що реконструкція сільських будинків культури передбачає індивідуальний підхід у кожному випадку.

Зовнішня реконструкція передбачає: укріплення фундаменту, заміну даху, заміну вікон на енергозберігаючі склопакети, заміну зовнішніх дверей та утеплення стін (табл. 1).

Таблиця 1

Реалізація заходів зовнішньої реконструкції будинку культури

Період виконання	Захід	Вартість	
		матеріалу (грн)	робіт (грн)
1-й місяць	Укріплення фундаменту	4 800	22 400
1-2-й місяць	Реконструкція покрівлі даху	60 000	30 000
3-й місяць	Заміна вікон на енергозберігаючі склопакети	42 000	6 300
3-й місяць	Заміна зовнішніх дверей	8 000	2 000
4-й місяць	Утеплення стін будівлі	12 000	40 000
Разом		126 800	100 700
		227 500	

Джерело: складено автором на основі середньостатистичної вартості матеріалів та роботи майстрів, станом на вересень–жовтень 2015 року

Заходи реалізації зовнішньої реконструкції будинку культури, використовуючи новітні матеріали з унікальними характеристиками, дозволять збільшити експлуатаційний термін будівлі та підвищити її теплоефективність, що в свою чергу забезпечить поліпшення температурного режиму.

Якщо прилегла територія навколо будинку культури знаходиться в неналежному стані, виникає необхідність її облаштування, а це потребує встановлення паркану (хоча б з центрального входу) й укладання тротуарної плитки (табл. 2)

Таблиця 2

Реалізація заходів облаштування прилеглої території будинку культури

Період виконання	Захід	Вартість	
		матеріалу (грн)	робіт (грн)
5-й місяць	Встановлення паркану з профнастилу	8 000	8 000
5-й місяць	Укладання тротуарної плитки	2 400	2 400
Разом		10 400	10 400
		20 800	

Джерело: складено автором на основі середньостатистичної вартості матеріалів та роботи майстрів, станом на вересень–жовтень 2015 року

Внутрішня реконструкція передбачає переобладнання системи опалювання, заміну підлоги, монтаж підвісної стелі, встановлення міжвіхідних дверей, упорядкування системи електромереж, проведення робіт по підвищенню рівня безпеки, декорування стін, впровадження енергозберігаючих заходів, облаштування інтер'єру (табл. 3).

Проведення заходів із внутрішньої реконструкції приміщень, переходу на електрозберігаюче освітлення і економії опалення шляхом встановлення регуляторів температури (та мінімального використання теплоподачі у нічний час) дозволить підвищити енерго- та теплоефективність. Проведення цих ремонтних робіт призведе до зменшення витрат приблизно на 50 % та покращить температурний режим приміщень.

Реалізація першого етапу даного проекту, а саме – проведення зовнішньої та внутрішньої реконструкції приміщення закладів культури, сприятиме збільшенню експлуатаційного терміну будівлі та дозволить значно знизити витрати енерго- та теплоресурсів, що дозволить економити бюджетні кошти.

Другий етап здійснення проекту «Інвестиції у сферу культури – успішне майбутнє нації» передбачає розвиток матеріально-технічної бази, адже протягом останніх 20 років музичні інструменти та звукопідсилююча апаратура не поповнювались, за винятком окремих закладів, колективи художньої самодіяльності не забезпечені сучасним сценічним вбранням, а книжковий фонд бібліотек вже давно і морально, і фізично застарів. Сьогодні у сільських бібліотеках спостерігається вибуття бібліотечних екземплярів над їх надходженнями, а відсутність комп'ютерної техніки, приєднаної до мережі Інтернет, не забезпечує своїх користувачів сучасним доступом до інформації (табл. 4). Через відсутність сучасних технічних засобів у закладах культури працівники не повною мірою забезпечують рівень виконавської майстерності.

Таблиця 3

Реалізація заходів внутрішньої реконструкції будинку культури

Період виконання	Захід	Вартість	
		матеріалу (грн)	робіт (грн)
5-й місяць	Ремонт існуючих та монтаж нових систем тепlopостачання, модернізація вузла тепло подачі. Встановлення сучасного модульного теплогенератора та лічильників	273 500	
6-й місяць	Демонтаж дерев'яного покриття підлоги та улаштування нової	-	5 900
		36 000	36 000
6-й місяць	Улаштування підвісних стель: каркас з металевих профілів, облицювання плитами з гіпсокартону	30 000	16 000
7-й місяць	Упорядкування системи електромереж, а також проведення робіт по підвищенню рівня безпеки, а саме: забезпечення сучасними засобами зв'язку, вогнегасіння, кондиціонування, оновлення обладнання та системи охоронно-пожежних сигналізацій	60 000	
8-й місяць	Штукатурка стін, ґрунтовка, фарбування	30 000	30 000
8-й місяць	Фарбування підлоги масляною фарбою	2 000	4 000
8-й місяць	Встановлення міжвідних дверей	10 000	1 200
9-й місяць	Впровадження енергозберігаючих заходів	800	200
9-й місяць	Облаштування інтер'єру	25 000	7 000
Разом		467 300	100 300
		567 600	

Джерело: складено автором на основі середньостатистичної вартості матеріалів та роботи майстрів, станом на вересень–жовтень 2015 року

Таблиця 4

Розвиток матеріально-технічної бази будинку культури

Придбання	Вартість (грн)
1. Музичних інструментів	30 000
2. Світло- і звукотехнічного обладнання	20 000
3. Сценічних костюмів і взуття	15 000
4. Комп'ютерної технікою приєднаною до мережі інтернет та забезпечення систематичного поповнення бібліотечних фондів новими надходженнями	40 000
Разом	105 000

Джерело: складено автором на основі середньостатистичної вартості матеріалів та роботи майстрів, станом на вересень–жовтень 2015 року

На сьогодні вартість проекту складає 920 900 (дев'ятсот двадцять тисяч, дев'ятсот) гривень, з яких, на нашу думку, 431 790 (чотириста тридцять одна тисяча, сімсот дев'яносто) грн – фінансування з державного бюджету; 167 770 (сто шістдесят сім тисяч, сімсот сімдесят) грн – з обласного бюджету, 279 340 (двісті сімдесят дев'ять тисяч, триста сорок) грн. – з місцевого бюджету та 42 000 (сорок дві тисячі) грн – кошти з інших джерел фінансування, які не заборонені чинним законодавством України (табл. 5)

Таблиця 5

Розподіл фінансування проекту «Інвестиції у сферу культури – успішне майбутнє нації»

Етапи здійснення проекту	Фінансування			
	Державний бюджет (%)	Обласний бюджет (%)	Місцевий бюджет (%)	Інші джерела фінансування (%)
<i>I-й етап проекту</i>				
Зовнішня реконструкція	90	10	-	-
Прилегла територія	-	-	100	-
Внутрішня реконструкція	40	20	40	
<i>II-й етап проекту</i>				
Матеріально-технічне забезпечення	-	30	30	40

Джерело: складено автором

Отже, із загальної вартості проекту фінансування з державного бюджету становить – 46,9 %, з обласного бюджету – 18,2 %, з місцевого бюджету – 30,3 % та 4,6 % – кошти з інших джерел фінансування, які не заборонені чинним законодавством України.

Реалізація запланованих у проекті етапів розвитку має економічний та соціальний аспект. *Економічний аспект* – реалізація даного проекту дозволить збільшити експлуатаційний термін будівлі; підвищити енергоефективність та покращити температурний режим; знизити витрати на електроенергію та теплозабезпечення, і як наслідок, зекономити значну частку коштів з місцевого бюджету. *Соціальний аспект* – здійснення проекту дозволить забезпечити достойний рівень комфортності для персоналу, відвідувачів закладу та сприятиме залученню молодих фахівців у сільську місцевість. Головний соціально-економічний ефект від реалізації проекту виражається у підвищенні ролі культури у житті сільського населення, відповідно, у якості життя в цілому.

Даний проект пропонується реалізувати у 2016–2020 роках. Зазначений термін реалізації проекту, на нашу думку, є достатнім для отримання відчутних результатів у розвитку сфери культури сільської місцевості, підвищивши якість та доступність безкоштовних послуг.

Тепер, необхідно визначити інвестиції у даний проект по етапах здійснення (табл. 6)

Таблиця 6

Аналіз інвестицій у реконструкцію будинку культури за періодами

Етапи здійснення проекту	Інвестиції (загальна сума, грн)	Орієнтовна тривалість ефективної експлуатації (років)
I-й етап проекту		
<i>Зовнішня реконструкція</i>		
Укріплення фундаменту	27 200	10
Реконструкція покрівлі даху	90 000	30
Заміна вікон	48 300	15
Заміна зовнішніх дверей	10 000	10
Утеплення стін будівлі	52 000	15
<i>Облаштування прилеглої території</i>		
Встановлення паркану з профнастилу	16 000	10
Укладання тротуарної плитки	4 800	15
<i>Внутрішня реконструкція</i>		
Ремонт існуючих та монтаж нових систем теплопостачання	273 500	25
Демонтаж дерев'яного покриття підлоги та улаштування нової	77 900	15
Улаштування підвісних стель: каркас з металевих профілів, облицювання плитами з гіпсокартону	46 000	15
Упорядкування системи електромереж, а також проведення робіт по підвищенню рівня безпеки.	60 000	10
Штукатурка стін, ґрунтовка, фарбування	60 000	15
Фарбування підлоги масляною фарбою	6 000	5
Встановлення між вхідних дверей	11 200	7
Впровадження енергозберігаючих заходів	1 000	2
Облаштування інтер'єру	32 000	10
II-й етап проекту		
<i>Розвиток матеріально-технічної бази</i>		
Музичних інструментів	30 000	15
Світло- і звукотехнічного обладнання	20 000	15
Сценічних костюмів і взуття	15 000	5
Комп'ютерна техніка	40 000	5

Джерело: складено автором

Для прийняття ефективного рішення щодо державних інвестицій у реконструкцію закладів культури у сільській місцевості необхідно розрахувати експлуатаційну вартість (табл. 7). Інвестиції даного проекту у розмірі щомісячного внеску можна розрахувати за формулою:

Св = Вз : Проків : 12

(1)

де, Св – сума щомісячного внеску;
Вз – загальна вартість капітального ремонту;
Проків – кількість місяців року до наступного ремонту;
12 – кількість місяців.

Таблиця 7

Розрахунок експлуатаційної вартості по роках

Етапи здійснення проекту	Розрахунок	
	на рік (грн)	на місяць (грн)
I-й етап проекту		
<i>Зовнішня реконструкція</i>		
Укріплення фундаменту	2 720	226,6
Реконструкція покрівлі даху	3 000	250
Заміна вікон	3 220	268,3
Заміна зовнішніх дверей	1 000	83,3
Утеплення стін будівлі	3 467,6	288,8
<i>Облаштування прилеглої території</i>		
Встановлення паркану з профнастилу	1 600	133,3
Укладання тротуарної плитки	320	26,6
<i>Внутрішня реконструкція</i>		
Ремонт існуючих та монтаж нових систем теплопостачання	10 940	911,6
Демонтаж дерев'яного покриття підлоги та улаштування нової	5 193,3	432,7
Улаштування підвісних стель: каркас з металевих профілів, облицювання плитами з гіпсокартону	3 066,6	255,5
Упорядкування системи електромереж, а також проведення робіт по підвищенню рівня безпеки.	6 000	500
Штукатурка стін, ґрунтовка, фарбування	4 000	333,3
Фарбування підлоги масляною фарбою	1 200	100
Встановлення між вхідних дверей	1 600	133,3
Впровадження енергозберігаючих заходів	500	41,6
Облаштування інтер'єру	3 200	266,6
II-й етап проекту		
<i>Розвиток матеріально-технічної бази</i>		
Музичних інструментів	3 000	250
Світло- і звукотехнічного обладнання	2 000	166,6
Сценічних костюмів і взуття	3 000	250
Комп'ютерна техніка	8 000	666,6

Джерело: складено автором

У майбутньому, щоб мати кошти на проведення капітального ремонту, необхідно запровадити систему збирання і накопичення коштів.

Висновки з проведеного дослідження. Варто пам'ятати, що державні інвестиції в розвиток культури у сільській місцевості – це інвестиції в успішне майбутнє нації шляхом підвищення ролі закладів культури серед сільського населення. Також очікується певний економічний ефект, котрий дозволить у майбутньому скоротити бюджетні витрати на утримання закладів культури та забезпечити стабільний прибуток від платних форм культурної діяльності. Створення сприятливих умов та оновлення технічної бази надасть можливість розширити асортимент платних послуг: проведення платних вечорів відпочинку для молоді, концертно-розважальних програми, дитячих свят, виставок та інше. Відповідно всі надходження від оренди приміщення закладу культури необхідно спрямувати передусім на переведення фахівців галузі культури, які працюють на 0,25; 0,5 та 0,75 ставки посадового окладу, на повний робочий день.

Література

1. Байло Н.П. Діяльність органів державного управління щодо розробки регіональних програм розвитку музичної культури / Н.П. Байло // Актуальні проблеми державного управління. – 2011. – № 1. – С. 270–278.

2. Бондаренко Л.М. Ефективне використання сільськогосподарських земель як фактор забезпечення сталого розвитку сільських територій / Л.М. Бондаренко // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2014. – № 2. – С. 80–88.
3. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року: затвердженої постановою Кабінету Міністрів від 19 вересня 1997 року № 1158 (Редакція від 20.12.2013, підстава 875–2013-п). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>
4. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010–2014 роки, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2010 року № 1724 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://municipal.gov.ua/articles/show/article/54>
5. Ступень М.Г. Основні механізми розвитку соціальної сфери сільської місцевості / М. Ступень, Н. Шпик // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. – 2014. – № 21(1). – С. 385–388.
6. Тимошенко Г.М. Населення України за 2013 рік: демографічний щорічник / Г.М. Тимошенко. – К. : Державна служба статистики України. – 2014. – 292 с.
7. Черба В.М. Організаційно-методичні засади реалізації державної політики України в сфері культури / В.М. Черба // Науковий вісник Академії муніципального управління. – 2013. – № 4. – С. 363–370.
8. Cherevko G.V. Impact of governmenti-crisis policy on social development of the Ukrainian village / G. Cherevko, P. Voytovych // Agrariane Economy. – 2013. – Т. 6. – № 3–4. – P. 4–9.

References

1. Bailo, N. P. (2011), "The activities of government on the development of regional programs for the development of musical culture", *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, no. 1, pp. 270–278.
2. Bondarenko, L. P. (2014), "Effective use of agricultural land as a factor of sustainable rural development", *Zbirnyk naukovykh prats VNAU*, no. 2, pp. 80–88.
3. Cabinet of Ministers of Ukraine (1997), *Derzhavna tsileva prohrama rozvytku ukraïnskoho sela do 2015 roku* [State Program on development of Ukrainian village till 2015], available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), *Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, effektivna derzhava*, [Prosperous Society, Competitive Economy, Effective State], available at: <http://municipal.gov.ua/articles/show/article/54>
5. Stupen, N. G. and Shpik N. (2014), "The basic mechanisms of social services in rural areas", *Visnik Lvivskoho natsionalnoho ahromoho universitetu*, no. 21(1), pp. 385–388.
6. Tymoshenko, G. M. (2014), *Naselenya Ukraini za 2014 rik* [The population of Ukraine for the Year 2013], *Derzhavna sluzhba statistiki Ukraini za 2013 rik*, Kyiv, Ukraine.
7. Cerba, V. M. (2013), "Organizational and methodological principles of state policy of Ukraine in the field of culture", *Naukovyi visnik akademii munitsipalnoho upravlinia*, no. 4, pp. 363–370.
8. Cherevko, G. and Voytovych, P. (2013), "Impact of governmenti-crisis policy on social development of the Ukrainian village", *Agrariane Economy*, vol. 6, no. 3–4, pp. 4–9.